

**Forum Obywatelskiego Rozwoju:
Dług ukryty jest ponad trzy razy większy niż jawny dług publiczny**

Informacja prasowa FOR
30 września 2013 r.

Oprócz jawnego długu publicznego, mającego formę zaciągniętych przez państwo zobowiązań finansowych wobec osób prywatnych i rozmaitych instytucji (krajowych i zagranicznych), na państwach i społeczeństwach spoczywa także ukryty dług publiczny, czyli ustawowe zobowiązania państwa do przyszłych wydatków. Według szacunków Forum Obywatelskiego Rozwoju ukryty dług stanowi 193% PKB, czyli ponad 3 biliony złotych, co w przeliczeniu na mieszkańca daje ponad 83 tys. zł.

1. **Dług ukryty można ujmować szerzej lub wężej.** Jednym z ujęć jest, przyjęta przez Parlament Europejski w lipcu 2013, nowa **metodologia rachunków narodowych ESA 2010**. Zgodnie z nią, w dodatkowej tablicy statystycznej państwa członkowskie od 2017 roku mają publikować szacunki zobowiązań rentowo-emerytalnych. Niektóre państwa, jak np. Wielka Brytania, już publikują dane na temat sumy ich zobowiązań rentowo-emerytalnych.
2. Obszerna literatura empiryczna wskazuje, że od pewnego poziomu **jawny dług publiczny zaczyna mieć coraz silniejszy negatywny wpływ na wzrost gospodarczy**. Podobnie jest z długiem ukrytym – powyżej pewnego poziomu zaczyna być coraz bardziej niebezpieczny. Próby finansowania nadmiernych, zaciągniętych wcześniej zobowiązań legislacyjnych, prowadzą bowiem do wzrostu podatków, a niekiedy do jawnego kryzysu, jak ostatnio w Portugalii i Grecji czy amerykańskim Detroit.
3. **Od 30 września Forum Obywatelskiego Rozwoju na liczniku długu, oprócz jawnego długu publicznego, wyświetlać będzie także wartość największej części ukrytego długu polskiego państwa – sumę zobowiązań ZUS wobec obecnych i przyszłych emerytów.** Dodajmy, że licznik długu nie będzie uwzględniał zobowiązań wynikających z rent przyznawanych przez ZUS, a także rent i emerytur z KRUS oraz dla służb mundurowych. Tak ujęty **ukryty dług na koniec 2012 roku wynosił 3086 mld zł, stanowiąc 193% PKB. W przeliczeniu na mieszkańca wynosił ponad 83 tys. zł.**
4. **Proponowane przez rząd wyłączenie OFE z obligacji skarbowych, a de facto obywateli, mających w OFE oszczędności emerytalne, spowodowałaby co najwyżej przejściowy spadek jawnego długu publicznego, ale trwały wzrost ukrytego długu publicznego.** Można sądzić, że uzyskane w ten sposób środki umożliwią rządowi odłożenie w czasie koniecznych reform finansów publicznych, a mogą posłużyć sfinansowaniu wyższych wydatków budżetu. W efekcie wzrostowi długu ukrytego nie będzie towarzyszył proporcjonalny spadek długu jawnego.

5. **Polskiej gospodarce grozi trwałe spowolnienie.** Przez co najmniej 20 najbliższych lat liczba osób w wieku produkcyjnym będzie spadać, stopa inwestycji w Polsce należy od lat do najniższych w regionie, spowalnia także tempo wzrostu produktywności. Te negatywne trendy można częściowo odwrócić, wymaga to jednak reform. Istnieje poważne ryzyko, że dzięki pozornej poprawie stanu finansów publicznych, po wyłączeniu OFE z obligacji skarbowych, reformy zostaną odłożone na później.
6. **Efektom pozornej poprawy stanu finansów publicznych osiągniętej za pomocą wyłączenia OFE z obligacji byłby więc większy łączny dług publiczny** (mniejszy spadek długu jawnego niż wzrost ukrytego) **oraz wolniejsze tempo wzrostu gospodarczego** (skutek odkładania reform).
7. Od 30 września br. jawny dług publiczny pokazywany na liczniku długu będzie wyświetlany zgodnie z metodologią ESA 95, a nie metodologią krajową, sztucznie wyłączając zadłużenie Krajowego Funduszu Drogowego z państwowego długu publicznego. Oznacza to wzrost wyświetlanej wartości o ok. 53 mld zł/1400 zł na osobę. Jawny dług publiczny zostanie zaktualizowany po opublikowaniu przyjętej przez rząd w piątek Strategii zarządzania długiem publicznym na lata 2014-2017.
8. Szacunkowa bieżąca wartość jawnego i ukrytego długu publicznego wyświetlana jest obecnie na:
 - stronie internetowej www.dlugpubliczny.org.pl
 - ekranie LED na budynku „Cepelii” na skrzyżowaniu Al. Jerozolimskich i ul. Marszałkowskiej
 - ekranie LED na skrzyżowaniu ul. Marszałkowskiej i ul. Świętokrzyskiej (jako 10-sek. spot)
 - ekranie LED na skrzyżowaniu Al. Jerozolimskich i ul. Kruczej (jako 10-sek. spot)
 - ekranie LED na Rondzie Dmowskiego (jako 10-sek. spot).

Więcej informacji oraz komentarzy udziela:

Aleksander Łaszek, ekonomista Forum Obywatelskiego Rozwoju,
tel. kom. 695 286 386, e-mail: aleksander.laszek@for.org.pl